

Avtor: Ime in priimek, vpisna številka

Datum: 15. april 2016

Potrjujem, da sem avtor projektne naloge in da sem vso vsebino pripravil sam. V primeru, da se ugotovi plagiatorstvo se zavedam, da ne bom izpolnjeval pogojev za pristop k izpitu.

Individualni projekt - vzorec

Ocena individualnega projekta (največ 100%): 11

100%	• 30% numerična pravilnost*	
70%	• 20% uporabniški vmesnik / prikaz rezultatov	
2%	• 10% pripravljeni testi pravilnosti kode	
100%	• 10% struktura, urejenost in stil kode, komentiranje kode (docstring)	
0%	• 10% vsaj dve od ekstra ali ena od EKSTRA funkcij	
50%	• 20% lasten odnos / kreativni dodatek	

* Dokler individualni projekt ni numerično pravilen, ocena ne more biti dodeljena (vsak popravek oceno seminarja zmanjša za 10%). Vsak dan zamude oddaje seminarja oceno zmanjša za 5%.

Seminar se odda v obliki mape, ki vsebuje IPython notebook ter vse potrebne datoteke.

Primer ekstra funkcij: animacija rezultatov, pošiljanje na email, zapis v excel, kreiranje poročila (word/pdf, npr. reportLab).

Primer EKSTRA funkcij: zapis v bazo podatkov ali drugo urejeno strukturo (npr. SQLite, Pandas), uporaba slikovne obdelave (npr. scikit.image), zajem eksperimentalnih podatkov z pyDAQmx, interaktivni prikaz (npr. bokeh.pydata.org), aplikacija v oblaku (npr. Google appengine, Amazon web server), 3D CAD (npr. pythonOCC).

Seminar se odda v obliki source kode, ki jo preverjamo za plagiatorstvo. Če odkrijemo, da so deli projekta enaki do takšne mere, da gre za očiten plagijs, bodo kaznovani vsi udeleženi, ne glede na to, kdo je resnični avtor. Odstotek uspešnosti bomo zmanjšali za dvakratnik tistega, kar bi s plagiatom pridobili. **Če gre za čisto in očitno prepisovanje, pa se razveljavlji celotno sprotno delo in se ne prizna izpolnjevanje pogojev za pristop k izpitu.**

Definicija naloge

Rešen je zgled 3.1.1 iz knjige - Janko Slavič - Dinamika, mehanska nihanja in mehanika tekočin (2014) .

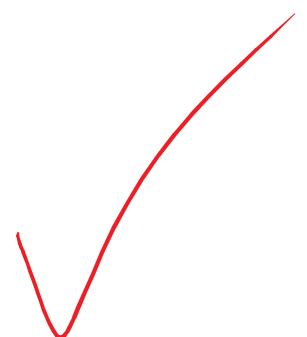
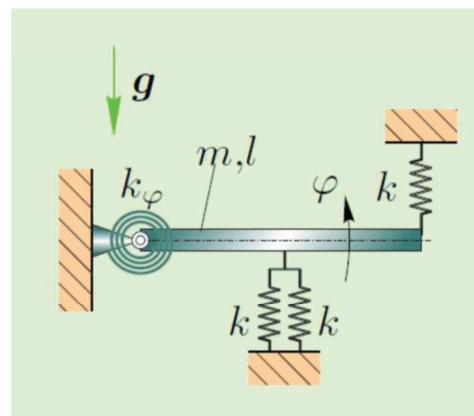
Na sliki 3.22 je prikazan dinamski sistem, sestavljen iz palice mase m in dolžine l . Torzijska vzmet togosti k_φ je v vrtišču; na sredini palice je sistem dveh vzporedno vezanih vzmeti, vsaka togosti k ; na koncu palice pa vzmet togosti k . Pri reševanju uporabite prikazano koordinato φ , ki ima izhodišče v statični ravovesni legi. Predpostavite nihanje z majhnimi koti.

Podatki: $m = 1 \text{ kg}$, $l = 1 \text{ m}$, $k = 10 \text{ kN/m}$, $k_\varphi = 10 \text{ kNm/rad}$, $\varphi_0 = 0.01 \text{ rad}$, $t_1 = 50 \text{ ms}$.

Določite:

1. Število prostostnih stopenj sistema.
2. Ali prednapetje zaradi teže spremeni lastno frekvenco sistema?
3. Gibalno enačbo glede na statično ravovesno lego.
4. Lastno krožno frekvenco sistema.
5. Določite odziv pri t_1 , če sistem izpustimo iz legi φ_0 .

Slika 3.22 iz vira Slavič 2014:

Zahteve pri PiNM:

1. Nalogo rešite v simbolni obliki.
2. Definirajte modul vir_zgled_3_1_1.py in v njem funkcijo resi(). Funkcija naj sprejme slovar z numeričnimi podatki in vrne slovar z rešitvami naloge (glede na podatke v viru).
3. Spreminjajte parameter k od 1 kN/m do 100 kN/m in izračunajte lastne krožne frekvence sistema. K rezultatu dodajte določeno mero šuma in podatke ustreznno aproksimirajte.
4. Predpostavite ustreerne začetne pogoje in izračunajte zasuk sistema za prve 0,2 sekunde.
5. Poiščite prve 4 trenutke, ko je nihalo v ravovesni legi.

1. Simbolično reševanje

In [1]:

```
# Uvozimo modul za simbolično reševanje
from sympy import *
init_printing()
```

Odgovor 1: Gre za sistem z eno prostostno stopnjo.

Odgovor 2: Gre za linearen sistem, zato prednapetje nima vpliva na lastno frekvenco.

Odgovor 3: Določitev gibalne enačbe glede na na statično ravnovesno lego.

Potrebne spremenljivke in podatki:

In [2]:

```
# Definiramo simbolne parametre
m, l, k, k_varphi, varphi_0, t_1 = symbols('m l k k_varphi varphi_0 t_1', real=True, positive=True)
# Definiramo simbolne spremenljivke
varphi, t = symbols('varphi t')

# Potrebovali bomo MVM okoli vrtišča
Ja = (m*l**2)/3

# Predpostavimo majhne kote
x1 = 1/2*varphi
x2 = l*varphi

# Numerične rešitve bomo iskali pri podatkih
podatki = {m: 1., l: 1., k: 10000., k_varphi: 10000., varphi_0: 0.01, t_1: 50./1000}
```

Zapišemo gibalno enačbo - rotacija okoli vrtišča:

In [3]:

```
eq = Eq(-k_varphi*varphi - 2*k*x1*l/2 - k*x2*l, Ja*varphi(t).diff(t, 2))
eq
```

Out [3] :

$$-\frac{3\varphi}{2}kl^2 - k_\varphi\varphi = \frac{l^2m}{3}\frac{d^2}{dt^2}\varphi(t)$$

Še uredimo in normiramo:

In [4]:

```
leva = -simplify(eq.args[0]/Ja).coeff(varphi)
desna = eq.args[1]/Ja

eq_urejena = Eq(leva*varphi(t) + desna, 0)
eq_urejena
```

Out [4] :

$$\left(\frac{9k}{2m} + \frac{3k_\varphi}{l^2m}\right)\varphi(t) + \frac{d^2}{dt^2}\varphi(t) = 0$$

Odgovor 4: Določitev lastne krožne frekvence sistema.

Lastna krožna frekvenca [rad/s]:

In [5] :

```
w0_r = sqrt(leva)  
w0_r
```


Out[5] :

$$\sqrt{\frac{9k}{2m} + \frac{3k_\varphi}{l^2 m}}$$

In [6] :

```
w0_r.subs(podatki)
```


ELIGANTNA

Out[6] :

273.861278752583

A KSITEV

Še lastna frekvenca [Hz]:

In [7] :

```
f0_r = w0_r / (2*pi)  
f0_r
```

Out[7] :

$$\frac{1}{2\pi} \sqrt{\frac{9k}{2m} + \frac{3k_\varphi}{l^2 m}}$$

In [8] :

```
f0_r.evalf(subs=podatki)
```

Out[8] :

43.586376234941

Odgovor 5: Odziv pri t_1 , če sistem izpustimo iz lega φ_0 .

Zapišemo nastavek za reševanje diferencialne enačbe:

In [9]:

```
# Potrebovali bomo dodatne spremenljivke:  
omega_0, A, B = symbols('omega_0 A B')  
  
nastavek = A*cos(omega_0*t) + B*sin(omega_0*t)  
nastavek
```

Out [9]:

$$A \cos(\omega_0 t) + B \sin(\omega_0 t)$$

Iz začetnega zasuka $\varphi(t=0) = \varphi_0$ izračunamo A:

In [10]:

```
eq1 = Eq(nastavek.subs(t, 0), varphi_0)  
eq1
```

Out [10]:

$$A = \varphi_0$$

Ker smo spustili sistem iz stanja mirovanja velja tudi: $\dot{\varphi}(t=0) = 0$:

In [11]:

```
eq2 = Eq(nastavek.diff(t).subs(t, 0), 0)  
eq2
```

Out [11]:

$$B\omega_0 = 0$$

Velja torej:

In [12]:

```
A_n = eq1.args[1]  
B_n = eq2.args[1]
```

Glede na začetne pogoje sistem torej niha po enačbi:

In [13]:

```
fi = nastavek.subs('A', A_n).subs('B', B_n).subs('omega_0', w0_r)  
fi
```

Out [13]:

$$\varphi_0 \cos\left(t \sqrt{\frac{9k}{2m} + \frac{3k_\varphi}{l^2m}}\right)$$

Ob času t_1 je zasuk torej:

In [14]:

```
fi.subs(t, t_1)
```

Out[14]:

$$\varphi_0 \cos \left(t_1 \sqrt{\frac{9k}{2m} + \frac{3k_\varphi}{l^2 m}} \right)$$

In [15]:

```
fi.subs(t, t_1).subs(podatki)
```


Out[15]:

0.00429648068650477

✓
TUKAJ BI LAHKO REZULTATE
TUJI SMERIČNO PRIKAZALI

2. Test modula

Uvozimo modul:

In [16]:

```
import vir1_zgled_3_1_1
```

✓
✓ PERV
✓ NUMERIČNA PRAVILNOST
✗ UNITTEST
✗ LASTEN ODZIV → NPr: odziski prikaz
... → morebiti splošna
RESITVE

Pripravimo podatke tako, da bodo spremenljivke poimenovane s nizom (string) in ne kot simbol:

In [17]:

```
podatki_str = {str(key): value for key, value in podatki.items()}
```

Sedaj pridobimo rešitev:

In [18]:

```
resitve = vir1_zgled_3_1_1.resi(podatki_str)

lastna = resitve['w_0']
odziv = resitve['odziv']

print('Lastna krožna frekvenca znaša: {:.3f} rad/s.'.format(lastna))
print('Zasuk pri času t1 znaša: {:.3f} rad.'.format(odziv))
```

Lastna krožna frekvenca znaša: 273.861 rad/s.
Zasuk pri času t1 znaša: 0.00429648 rad.

Preverimo še z analitično rešitvijo:

In [19]:

```
w0_r
```

Out [19]:

$$\sqrt{\frac{9k}{2m} + \frac{3k_\varphi}{l^2 m}}$$

In [20]:

```
w0_r.subs(podatki)
```

Out [20]:

273.861278752583

3. Aproksimacija

Uvozimo potreben modul:

In [21]:

```
import numpy as np
import matplotlib.pyplot as plt
%matplotlib inline
```

Izračun bomo izvršili z uporabo modula vir1_zgled_3_1_1, ki smo ga uvozili zgoraj:

In [22]:

```
pod = podatki_str
def podatki_posodobi(novi_k):
    pod['k'] = novi_k
    return pod
```

✓ ELEGANTNO ✓

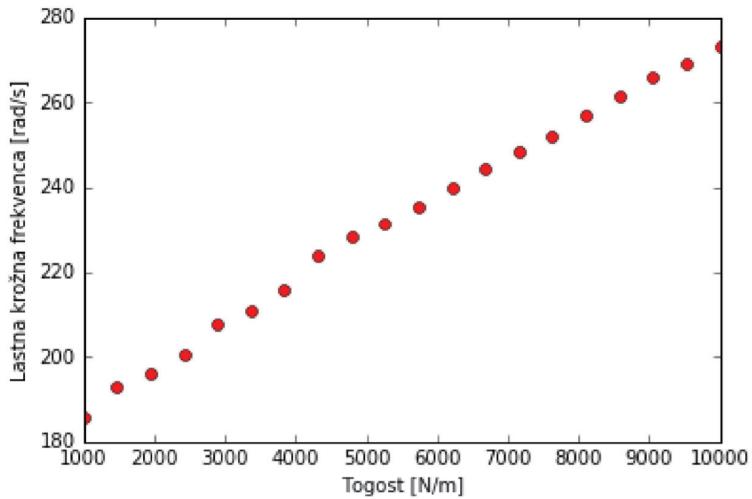
In [23]:

```
k_num = np.linspace(1, 10, 20)*1000 # Izračunali bomo v 20 primerih
# Izračunamo vse rešitve
resitve = [vir1_zgled_3_1_1.resi(podatki_posodobi(k_)) for k_ in k_num]
# V seznam lastne si shranimo le lastne vrednosti in dodamo šum
lastne = [res['w_0']+np.random.normal(scale=1) for res in resitve]
```

Narišemo izračunane rešitve:

In [24] :

```
plt.plot(k_num, lastne, 'ro');
plt.xlabel('Togost [N/m]');
plt.ylabel('Lastna krožna frekvenca [rad/s]');
```


Aproksimirajmo izračunane podatke z premico:

In [25] :

```
# Shranimo še lastne kot np.array
lastne = np.asarray(lastne, dtype=float)

parametri = np.polyfit(k_num, lastne, deg=1)
parametri
```

Out [25] :

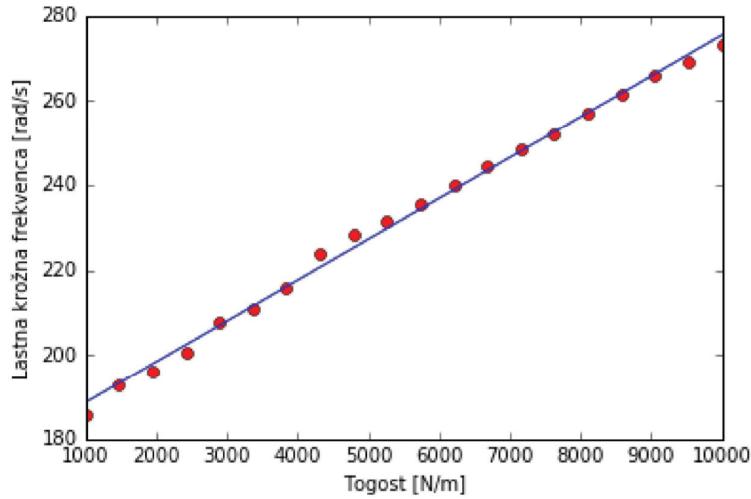
```
array([ 9.63171716e-03,  1.79043437e+02])
```

Narišemo aproksimacijsko premico ter prvotne podatke:

In [26]:

```
x = np.linspace(min(k_num), max(k_num), 100)

plt.plot(k_num, lastne, 'ro');
plt.plot(x, np.polyval(parametri, x), 'b');
plt.xlabel('Togost [N/m]');
plt.ylabel('Lastna krožna frekvenca [rad/s]');
```


Lasten odnos: nadgradnja aproksimacije

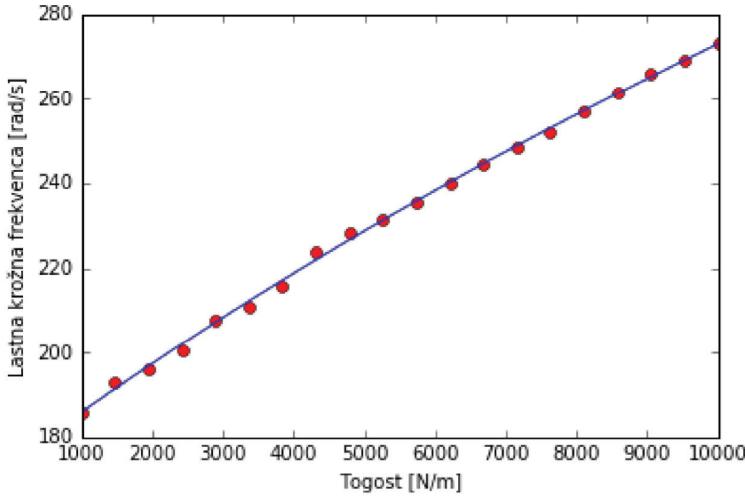
Tukaj ugotovimo, da aproksimacija z linearno funkcijo nima dosti smisla. Naloga definira, da naj podatke *ustrezno* approksimiramo; najprej poskusimo s polinomom višje stopnje.

In [27]:

```
parametri = np.polyfit(k_num, lastne, deg=3)
x = np.linspace(min(k_num), max(k_num), 100)

plt.plot(k_num, lastne, 'ro');
plt.plot(x, np.polyval(parametri, x), 'b');
plt.xlabel('Togost [N/m]');
plt.ylabel('Lastna krožna frekvenca [rad/s]');
```


Ugotovimo bistveno boljše ujemanje, vendar sedaj poskusimo še s poznavanjem gibalne enečbe. Vemo, da velja:

$$\omega_0 = \sqrt{\frac{9k}{2m} + \frac{3k_\varphi}{l^2 m}}.$$

Maso in dolžino relativno enostavno določimo. Poskusimo tukaj iz izmerjenih podatkov identificirati k_φ . Vemo:

In [28]:

```
w0_r
```

Out [28]:

$$\sqrt{\frac{9k}{2m} + \frac{3k_\varphi}{l^2 m}}$$

Sledi, da lahko zapišemo funkcijo za aproksimacijo (identificirati želimo parameter k_φ):

In [29]:

```
def w0_za_approx(k, kr):
    return np.sqrt(9*k/(2*podatki_str['m'])+3*kr/(podatki_str['l']**2*podatki_
str['m']))
```

In [30]:

```
from scipy import optimize
```

In [31]:

```
res, _ = optimize.curve_fit(w0_za_approx, k_num, lastne)
res
```

Out[31]:

```
array([ 9936.86060835])
```

Identificirana vrednost je zelo blizu pravi:

In [32]:

```
podatki_str['k_varphi']
```

Out[32]:

```
10000.0
```


4. Reševanje diferencialne enačbe

Izpišemo diferencialno enačbo, ki jo rešujemo:

In [33]:

```
eq_urejena
```

Out[33]:

$$\left(\frac{9k}{2m} + \frac{3k_\varphi}{l^2 m}\right) \varphi(t) + \frac{d^2}{dt^2} \varphi(t) = 0$$

In [34]:

```
m = 1
l = 1
k = 1e4
k_fi = 1e4
fi_0 = 0.01
t_1 = 0.05
dt=0.001
```

In [35]:

```
fi_zp = np.array([fi_0, 0])
```

In [36]:

```
def funkcija_dif(fi, t):
    return np.array([fi[1], -(9*k/(2*m) + 3*k_fi/(l**2*m))*fi[0]])
```

In [37]:

```
from scipy.integrate import odeint
```

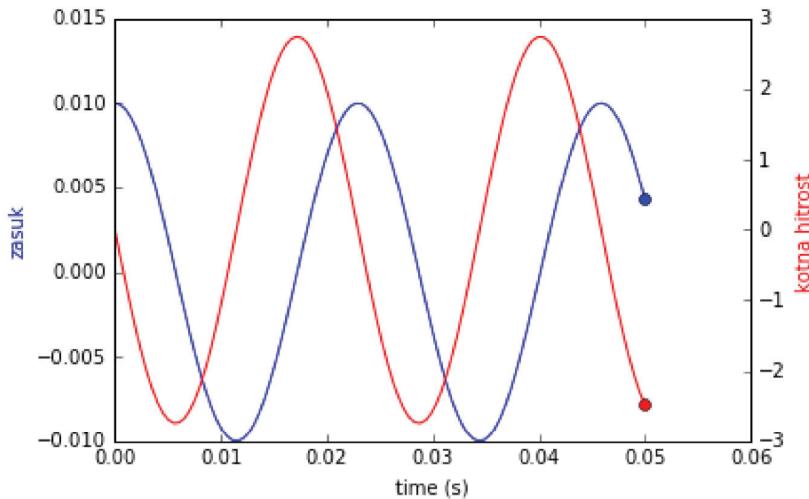
In [38]:

```
time = np.linspace(0, t_1, 100)
fi_resitev = odeint(funkcija_dif, fi_zp, time)
```

In [39]:

```
fig, ax1 = plt.subplots()
ax1.plot(time, fi_resitev[:,0], 'b')
ax1.plot(time[-1], fi_resitev[-1,0], 'bo')
ax1.set_xlabel('time (s)')
# Make the y-axis label and tick labels match the line color.
ax1.set_ylabel('zasuk', color='b')

ax2 = ax1.twinx()
ax2.plot(time, fi_resitev[:,1], 'r')
ax2.plot(time[-1], fi_resitev[-1,1], 'ro')
ax2.set_ylabel('kotna hitrost', color='r')
plt.show()
```


KOT EKSTRA BI LAHKO
REŠILI TUJ V SINOBOLN'
OBČINI.

5. Iskanje ničel

Pri iskanju ničel v splošnem iščemo $f(t) = 0$, ker nam zgornja numerična rešitev ne da vrednosti funkcije $f(t)$ pri poljubnem času t , moramo najprej izvesti odsekovno polinomsko interpolacijo (uporabili bomo `scipy` implementacijo kubičnih zlepkov 3 stopnje):

```
In [61]:
```

```
from scipy.interpolate import InterpolatedUnivariateSpline  
zasuk = InterpolatedUnivariateSpline(time, fi_resitev[:,0])  
zasuk(0.)
```

```
Out[61]:
```

```
array(0.01)
```

Lahko si pripravimo tudi kotno hitrost (glede na interpolacijsko funkcijo zgoraj, lahko bi interpolirali tudi numerične rezultate):

```
In [66]:
```

```
kotna_hitrost = zasuk.derivative(n=1)
```

Odsekovna interpolacija ima na robovih relativno veliko napako:

```
In [68]:
```

```
kotna_hitrost(0)
```

```
Out[68]:
```

```
array(0.0012857441328962584)
```

```
In [69]:
```

```
fi_resitev[0,1]
```

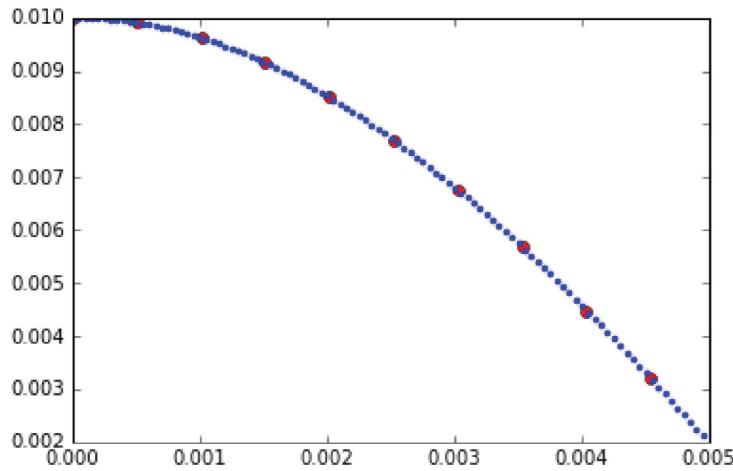
```
Out[69]:
```

```
0.0
```

Prikažimo, da lahko sedaj prikažemo vrednosti poljubno gosto:

In [70]:

```
time2 = np.linspace(0, t_1, 1000)
plt.plot(time[time<t_1/10], fi_resitev[time<t_1/10,0], 'or')
plt.plot(time2[time2<t_1/10], zasuk(time2)[time2<t_1/10], '.b')
plt.show()
```


In sedaj lahko nadaljujemo z iskanjem ničle (ko je zasuk enak nič):

In [71]:

```
# Uvozimo ustrezne module
from scipy import optimize
```

Pripravimo optimizirano funkcijo za uporabo v Newtonovi metodi:

In [72]:

```
zasuk(0)
```

Out [72]:

```
array(0.01)
```

Poščemo prvo ničlo:

In [75]:

```
nicla_0 = optimize.newton(zasuk, 0.01)
nicla_0
```

Out [75]:

0.00573573710007

Vemo, da se ničle pojavijo na periodo polovic; izračunamo perido:

In [84]:

```
T = float(2*np.pi/w0_r.subs(podatki).evalf())
T
```

Out [84]:

0.022942948838181904

Sledi izračun ničel:

In [91]:

```
nicle = [optimize.newton(zasuk, 0.01+i*T/2) for i in range(4)]
nicle
```

Out [91]:

```
[0.00573573710007, 0.0172079112000, 0.0286706050007, 0.040150...]
```

Preverimo še ustreznost rešitev:

In [92]:

```
[zasuk(nicla) for nicla in nicle]
```

Out [92]:

```
[array(-9.660915595071859e-15),
 array(1.0253388433668624e-14),
 array(-1.1281936756341038e-14),
 array(1.1814815347854085e-14)]
```


In izrišemo:

In [93]:

```
x = np.linspace(0, t_1, 100)
plt.plot(x, [zasuk(_) for _ in x])
plt.plot(nicle, [zasuk(nicla) for nicla in nicle], 'ro');
```

